

NAROČNINA ZA JUGOSLAVIJO ČETRTLETNO DIN 15, CELOLETNO DIN 60/ZA INOZEMSTVO JE DODATI POŠTINNO/OGLASI PO CENIKU/POSAMEZNA ŠTEVILKA PO DIN 150, POŠT. ČEK. RAČ. 13.188

ORJUNA

VREDNOSTVO IN VPRAVA V VČITELJSKI TISKARNI/ROKOPIŠI SE NE VRAČAJO/ANONIMNI DOPISI SE NE PRIOBČV-TEJO/POŠTINA PLACANA V COTOVINI TELEFON ŠTEV. 906.

Zmisel edinstva.

Govor brata Vladimira LEVSTIKA na šestih god Ujedinjenja dne 1. decembra 1924.

Orjuna!
Ne reci, da si se zbrala na proslavo Ujedinjenja! Ta suha beseda je dobra za šolske čitanke in jezik, ki ne bi mogel bolj vroče označiti pomena današnjega dne, bi bil hrom. Reci rajši, da hočeš obhajati spomin največjega misterija svetovne zgodovine — da hočeš z drhtečo dušo občutiti čudež, ki se je izpolnjeval stoletja in stoletja in je doživel pred šestimi leti na današnji dan zapečatenje svoje poslednje dobe...

Za nas, predragi, ni dvoma in ga tudi biti ne more, da Zgodovina ima svoj zmisel in da so njene večne oči, ko premika narode in določa njihove usode, jasno uprte v najprej zaznamovani cilj. Da to ni res, ne bi bilo današnjega dne in mi ne bi zdaj slavili jugoslovenskega 1. decembra, ampak kvečjemu kak god svojih bivših avstrijskih, madžarskih in turških trinogov. In vendar je mnogo takih, ki verujejo, da ne pade brez višje volje niti las s človekove glave in da je smrt vsakega črva nekje sklenjena in v nekaj posvečena — našemu Prazniku pa se posmehujejo, svetotajstveni značaj Ujedinjenja pa tajé!

Odgrnimo zastor prošlosti, ozri-
mo se nazaj za tisoč in toliko let!... Na ruševinah rimskega imperija vstajajo nove tvorbe, se naseljujejo neznana ljudstva, ki jih bruhla tajinstveni iztok v naročje bele zape-
ljkve Evrope... Med temi človeškimi rekami je ena, v kateri spoznavamo svoj obraz; ta reka je zgodovinski veletoč Slovenov, ta truma brez števila so naši pradedje. Mogli bi postati najmočnejša sila in zgraditi svoje gospodarstvo nad svetom za vse večne čase; toda premladi so, preveč neizkušeni, preveč ljubosumni drug na drugega, preveč otroci in preveč grešni v zgodovinskem zmislu besede. Tujci prihajajo, da jim ustanavljajo države, in še te propadajo od kletega bratskega razdora. Germanški val pljuska nazaj; poplavljen je Obodrije, Lužico in Polabje, zalil je Alpe in znožje Alp, ukonil dežele nad Jadranom, strl poslednji upor Ljudevita Posavskega — da gledamo samo usode južnih Slovenov. Ze sega nemško žezlo in madžarski bič preko vse jugoslovenske zemlje; samo srbsko carstvo še stoji, do leta 1389., do slavne bitke na Kosovem, ki je, brezprimerna i po strahoti i po vzvišenem junaštvu srbskih borcev, obnem konec jugoslovenske svobode in začetek jugoslovenskega vstajanja...

Vse južno Slovenstvo je zdaj zasluženo. Drugi narodi, ki se niso okrivili z neslogo in bratomornimi razprtijami, gradé velike in močne države, v katerih se razvijajo gmojni in duhovno ter kopicijo zaklade bogastva in zaklade svojih gospodujočih kultur. Vse to je nam Slovenom zaprt paradiz. Ko drugi napredujejo, stremé s svojim svestnim trudom in svojimi smelnimi sni po idealu humanitete, smo mi Slovenci in Hrvati, kakor se imenujemo v svoji oddvojenosti, zgolj črna živina, pripravljena k njihove-mu vozu, dočim tare Srbe nezno-sno turško igó... Lahko bi rekli, da delamo zgodovinsko pokoro za svoj zgodovinski greh. Toda naša pokora je blagoslovljena. S tem, da nam usoda ne da dozoreti, nam tudi ne da, da bi se postarali; v trpljenju in preizkušnjah nas čuva za nalogo, da pokažemo, novo izvolje-no ljudstvo, na pragu XX. veka človeštvu veličasten primer vstajenja in renesanse. Iz kosovskega poraza cveto rapsodije slepega gularja, ki podžigajo rod za rodom k odporu in uporu ter pozlačujejo

mistični lik svobodnega carstva, tako sijajno, da ne obledi nikoli. Države, ki so vznikle okoli nas, razpadajo in menjajo gospodarje, toda naše sanje so večne. Ako so nam vzeli Nemec, Madžar in Turčin vse ostalo, vzeti nam niso mogli pravovernega svečenika, vzeti nam niso mogli jugoslovenske majke, zatreli niso mogli neukrotnega jugoslovenskega hajduka. To pa so tri poročila lepše bodočnosti, ki se jame svitati v začetku XIX. veka; v teh treh elementih Vere, Ljubezni in borbenega Dejanja je zapopadana vsa skrivnost vstajenja Srbije, ki otrese pod Karagorgijem turški jarem in nadaljuje pod njegovim vnukom Petrom Mrkonjićem osvobodilni boj v Bosni in Hercegovini ter izpolni leta 1912. pod istim vnukom vekovno zaobljubo osvete in osvoboditve Kosova; Srbije, ki drevi, izranjena in okrvavljena, zdesetkovana in ograbljena od tujčevih poplav, iz leta 1914. preko Cera in Rudnika, preko Albanije, Krfa in Soluna v še veliko večji misterij, v apoteozo leta 1918., v osvobojenje vseh Jugoslovenov in njih ujedinenje v naši sedanjih državah!

Bratje in sestre! V tem trenutku mi je, kakor da vidim vsa bojišča širom sveta, na katerih je tekla kri naših pradedov in naših bratov za to veliko izpolnitev... Pozabljene hajduške grobove vidim širom Balkana; grobove Matije Gubca in njegovih upornikov; grobove vstajšev Črna Gora; grobove, v katerih spe bojni drugovi Petra Mrkonjića — in grobove izza Balkanske voje; slavne gomile pri Kumanovu, pod Bitoljem, pod Tarabšem in na Bregalnici. Med njimi in za njimi se dvigajo — o, koliko mnogoštevilnejši in koliko širje razsejani! — grobovi svetovnega klanja, grobovi na Rudniku in Ceru, grobovi sremski, Albanija, ki je vsa en sam jugoslovenski grob; dviga se turbni Krf, vrste se grobovi naših dobrovoljcev po brezmejnih ruskih planjavah, grobovi Dobruže, grobovi Solunske fronte, grobovi v Franciji, grobovi v Italiji, brezimni grobovi naših jetnikov širom Avstrije in Madžarske, grobovi srbskih starcev, žena in otrok, ki so pali v klavni dar pod noži avstrijskih in bolgarskih krvokolov... Uprite oči v te grobove, obemite jih s pogledom svojih duš in glejte bele roke, koščene roke naših otcov in bratov, roke naših vite-zov, kako se iztezajo iz črne zemlje in dvigajo veličastno kupolo, ki je bila dograjena dne 1. decembra 1918! Ta kupola je hram naše Svobode, hram našega Edinstva!

Na kosteh in na krvi je zgrajena naša prostost, na kosteh in na krvi stoji edinstvo naše države in našega naroda. In vendar čujemo zasleplence, ki se jim toži po kleti prošlosti, zločince in izdajalce, ki mislijo, da smejo rušiti to dediščino naših vekomaj živih mrtvih in da jo morejo preklicati in izpodbiti, kakor izpodbiješ umazano pogodbo ali neveljaven testament! In tudi take vidimo, ki sicer ne oporekajo Edinstvu, pač pa živé in delajo tako, kakor da je to edinstvo samo edinstvo državnega grba, edinstvo trobojnice in edinstvo v odklanjanju tujega jarma... Bratje! Kakor ne damo nenavidnikom našega edinstva, da bi majali njegove temelje, tako ne dajmo kratkovidne-žem, da bi zabrisali njegov vekovni zmisel in njegov visoki človečanski pomen! Naša pesem, naša vera v odrešenje, ljubezen naše jugoslovenske matere in gnev naših vite-zov nas niso ohranili vročih in borbenih samo zato, da se združimo v

novi, skupni državi, ampak zato, da napravimo iz te države resničen tempel jugoslovenskega duha, tempel, v katerem bo stal oltar Praveice, Napredka in Človečanstva...

Zato se dvigajo danes srca vseh jugoslovenskih nacionalistov visoko nad podlo vsakdanost in naše no-tranje oči se upirajo v isto bodočo obletnico današnjega dne, ko bo slavila god svojega ujedinenja ne samo država SHS, ampak uresniče-na, enosvestna in enomiselna, živa in dejstvena jugoslovenska Nacija v veliki Jugoslaviji, spoštovana širom sveta in združujoča v svoji silni enoti vse brate, ki danes še stokajo pod nemško, italijansko in grško peto ter nas blagrujejo celo v naši nevrednosti in našem raz-dvoju. Ako kdo, se zavedaš posebno ti, Orjuna, da pomeni ta Svoboda in Edinstvo samo veliko, neutaj-ljivo dolžnost do čim najvišje po-pornosti, do čim najsmelejšega na-predka in čim največja moč. Zaman bi bila vsa naša zgodo-vina, zaman vsa kri, prelita za Ju-goslavijo, ako bi se oglašil izmed nas vseh le eden, ki bi se v naprej zadovoljil s tem, da naj Domovina, kateri služimo, ne postane z močjo, prosvetljenostjo in slavo prva nad vsemi državami sveta!

Zato, bratje in sestre, nam bodi ščit, v katerega je vrezano ime

Vaši živci so prenapeti! Vaša duša je utrujena!

Edino uspešno zdravilo za oboje je

le „ON“ — princ smeha

Harrold Lloyd

ki gostuje dne 12., 13. in 14. decembra
v najnovšem svojem filmu sezije 1924/1925

„Bakina maza“

V ELITNEM KINU MATICA.

Edinstva, kakor dver v Najsvejšem. Čuvajmo ga, ohranimo ga neska-ljenega, množimo njegov sijaj in pomnimo, da raste izza njega nes-mrtno življenje nas vseh. Umejno njegov pomen in posvetimo svoje misli in svoja dela, svoj znoj in svo-jo kri temu, da se dovrši njegovo zveličalno poslanstvo. Ne ozirajmo se, ali nas je mnogo, ne vprašujmo, ali nas je dovolj. Vsi, ki so čistega srca in močne vere, bodo sledili našemu praporu, ki je pozvan, da privede najplemenitejšo, po Bogu in Zgodovini blagoslovljeno Nacijo

na višave dovršenostva, v bratski krog enakovrednih in enakopravnih narodov kulturnega sveta. S fanatizmom tistih, ki verujejo, da je smrtna rana samo cena zmage, bomo napredovali i v mirnem delu i v bojni vihri, ne štejmo sovragov in ne zaveznikov, oprti na nezmljivo etiko naše junaške rase, oprti na borbeno tradicijo vesoljne pred-zgodovine 1. decembra, ki jo lahko prav kratko izrazimo z besedami:

»Blagor mu, kdor pade — gorje mu, kdor pobesi meč!«

Naša pot.

K III. skupščini oblastnega odbora Orjuna za ljubljansko oblast.

Zopet se zbirajo stari nacionali-stični borci Slovenije, da položé po letu borbe in trpljenja račun za svoje delanje in nehanje. Prihiteli bodo od vseh strani oni, ki so bili navzoči pred tremi leti ob rojstvu naše organizacije, ki se je navzlic vsem oviram in skoro nepremagljivim zaprekam vedno bolj in bolj širila ter okrepjevala. V roke si bodo segli bratje, ki so pili pred desetimi meseci še v Celju pogum, voljo in vsepremagujočo ljubezen do naše Ideje iz besedi pokojnega Franceta, ki je pokazal pot in smer-nice vsem bodočim orjunaškim ob-lastnim skupščinam v Sloveniji.

Teško in polno bolesti je bilo letošnje leto delovanje organizacije jugoslovenskih nacionalistov v Sloveniji. Po dveletnem iskanju prave poti in smernice, po iskanju načina razmaha in taktike, se je Orjuna odločila po velepomembnem kongresu v Splitu za ravna pota, ki jih

je nastopila tudi Orjuna v Slove-niji po celjski skupščini.

Z razvitimi prapori je pohitela Orjuna po tej ravni poti na delo med narod, ki je ječal pod pritiskom neznošnih strankarskih bojev. Polna samozatajevanja in žrtvovanja je nesebično razširjala ter propovedovala Jugoslovenski nacio-nalizem in idejo Edinstva.

Prišel je nesrečni, a vendar slavni 1. junij, ko je s krvjo potrdila svojo mislo in ko so trije njeni najboljši s svojim življenjem blago-slovlili in za večno utrdili njeno de-lo med narodom. Jasno so doka-zali svojo in Orjune voljo, da uve-ljavijo misel Jugoslovenstva, brez ozira na posamezne osebe in po-edine skupine; da celo če treba tudi brez ozira na voljo mase. Kajti masa, nahujskana in zapeljana od zapeljivcev, ne želi in ne stremi vedno po tem, kar je njej v korist in dobro.

Ni bilo dovolj, da so padli trije najboljši, roka sovražnikov in kle-tih nasprotnikov Ideje je posegla tudi med žive njene borce in vrgla njenega prvobornika — Marka — v tennico. Toda zaman so bili vsi napori in vse intrige, s katerimi so hoteli razbiti kratkovidni partizani in protivniki Orjune, njene temelje. Ker ti slone na tradiciji stoletij in so zgrajeni na kosteh in krvi vseh onih, ki so žrtvovali svojo kri za Nacijo vse od Kosovega tužnega, preko upornikov pod Brežicami, zmagovalcev na Kumanovem, Cer planini in Sokolu, pa do danes.

Se bo borbe in še bo lila kri po naši nikdar te zlahkne tekočine siti zemlji, ki še vedno kriči in zahteva žrtev. Orjuna pa pojde svojo ravno pot, izvršujoč oporoko in program svojih padlih drugov:

»Naprej, brez ozira na levo in na desno za cilj, ki nam jih nare-kuje srce in ljubezen do domovine.«

Zakaj je bil br. Marko izpuščen.

V predzadnji številki našega li-sta smo pojasnili čitateljem zakaj je bil brat predsednik Marko Kran-jec aretiran in odveden v celjski preiskovalni zapor, ki se je kljub njegovi nedolžnosti zavlekel celih 71 dni. Povedali smo, da je bila podvod aretaciji ovadba, ki jo je podpisal glavni urednik »Slovenca« g. Smodej. Ta ovadba, ki je bila podana kanalu po trboveljski trage-diji drž. pravdnistvu, pa vsebuje navedbe, ki jih je že tedanji potek preiskave pokazal kot neresnične, tako da celjsko drž. pravdnistvo in preiskovalni sodnik nista smatrala potrebnim proglasiti nad bratom predsednikom preiskovalnega zapa-ra. Vsled tega je morala tedanja klejkalna vlada pritistniti z vso si-lo na višje drž. pravdnistvo v Ljub-ljani, ki je končno dobilo nalog za njegovo aretacijo. Tej aretaciji se je brat predsednik mirno uklonil, ravnanje est po orjunaškem zakon-u »Justitia est fundamentum regurum.« Tako se je pričela dolgotrajna pre-iskava, ki je pokazala kljub vsemu prizadevanju klerikalnih denunci-jantov nedolžnost brata predse-dnika Oblastnega odbora inž. Marka Kranjca.

Vsak pošten človek bi tedaj pri-čakoval, da bodo tisti, ki so naše-mu Marku z ovadbo prizadejali toliko zla, sedaj vsaj molčali, uvide-vajoč svojo zlobo. Temu pa ni ta-ko. »Slovenec« jezuitsko iskrikljva resnico in prikazuje osvoboditev brata Marka kot nekaj čim sedanje vlade, ki je dala baje brzjavni nalog, da se ga izpusti iz zapore. Človek mora strmeti nad to zakr-knjeno zlobo glavnega urednika »Slovenca« tembolj, ker je isti o poteku cele zadeve popolnoma in-formiran, kar je jasno razvidno iz sledečih navedb:

Preiskava se je vršila z največ-jo točnostjo in pazljivostjo. Vse pri-če, ki jih ovadba navaja, so bile izčrpno pod prisrge zaslišane. Ravno tako je bil zaslišan ovadah g. Smodej, ki pa se je pri zasliša-nju kaj slabo obnesel, izgovarjajoč se na sourednika g. Terseglava. Po prvem zaslišanju so ovaduhi bi-stvo ovadbe premenili, toda tudi to se je izkazalo kot neresnično. Vse priče, ki so bile takrat zaslišane (8. oktobra), so za brata Kranjca izpovedale razbremenilno, vendar se je kljub temu preiskava nadalje-vala. Zaslišanih je bilo še obilo dru-

gih prič, sledile so konfrontacije itd, tudi tedaj, ko je že davno padla Koroščeva vlada. Slednjič je bil po-novno v tretjič zaslišan g. Terse-glav, ki je bil vsled tega, ker se je izgovarjal na svojo uredniško taj-nost, kaznovan na 200 Dni globe. Sele neposredno po tem zaslišanju, 28. novembra, je bil brat Marko iz-puščen na svobodo, izpuščen pa zato, ker je vsa preiskava, ki je tekla proti njemu, jasno dokazala njegovo nedolžnost in drž. pravd-nik ni imel podlage, da bi proti nje-mu vzdignil obtožbo. Vse se je vr-šilo zakonito in v popolnem redu. Tu ne more biti govora o nobenem brzojavu, ki ga brat Marko ni niti zahteval, niti potreboval. Zahteval pa je, da se njegova preiskava ne zavlačuje, ampak čim prej zaklju-či. Zahteval je obtožbo, ako je kriv, svoboda pa le tedaj, če se mu kriv-da ne more dokazati.

Akt je zaključen in s tem tudi njegova javnost podana. Vse »Slo-venčeve« trditve o kakem neko-rektnem postopanju celjske sodnje, oziroma sedanje vlade, pa so že s tem dejstvom ovržene, da je bil brat Kranjec po nastopu današnje vlade, to je od dne 8. novembra

še do 28. novembra, torej cel mesec v zaporu. Ali mar brzojav iz Beograda rabi cel mesec? Vsa ta dejstva so dobro znana uredništvu »Slovenca«. Toda nepoboljšljiv, zakrknjen zlobnež nadaljuje svoje zločinsko početje. Skrbeli pa bomo, da bodo našli tudi pobožni uredniki

plačilo za svoje delo pred sodnijo. Vendar pa kdo more povrniti škodo, če bo slednjič dosegla, roka pravice tudi g. Smodeja? Ali naj bo mar z običajno denarno globo poravnano zlo, ki ga ta ostudni list dnevno kopiči nad glave poštenih Jugoslovenov?

PODPISANA TVRDKA PRIPOROČA:

SADNE SOKE:

malinovec, citronado in sadni grog (punč).

AROME ZA NEALKOHOLNE PIJACE:

limonova, jabolčna, jagodova, malinova, mandljeva, marelična, nektar, oranžna, rožna, mešane arome (tutti frutti), Vanile, Waldmeister.

ESENCE ZA ALKOHOLNE PIJACE:

Rum-esence različne vrste, konjak, brušov, češnje, kava, kumnova, oranžna, pelinkovac sadjev, tropinov, brijev, drožni itd.

SADNE ETERE

v raznih koncentracijah.

NAVODILA NA ZAHTEVO NA RAZPOLAGO.

SREČKO POTNIK IN DRUG

parna destilacija esenc itd. LJUBLJANA, Metelkova ul. 13.

Politično-propagandni tečaj v Mariboru.

Mariborski oblastni odbor je storil s svojim »Politično-propagandnim tečajem«, ki ga je priredil v mariborskem »Narodnem domu« v nedeljo 7. in na praznik 8. t. m. velik korak naprej v utrditvi naše ideje in njenem razširjenju v široke plasti našega naroda. V naše organizacije stopajo večinoma novi ljudje, čisti nacionalisti, ki v propagandnem delu še niso verzirani in ki tudi ne poznajo pravih metod tega dela. Tega se je zavedal dobro tudi Glavni odbor, ki je na svoji seji 5., 6. in 7. septembra v Novem Sadu sklenil, da morajo vsi O. O. prirediti »Politično-propagandne tečaje«, na katere naj pozovejo delegate posameznih M. O. in Poverjeništev. Mariborski O. O. je že v prejšnji obliki ekspozituro imel tak tečaj v programu, zato mu je sklep v Novem Sadu dal je nove vzpodbude in pospešil njegove priprave. M. O. in Poverjeništa so bila obveščena o tem tečaju že pred dvema mesecema in tako so imela dovolj časa izbrati iz svoje sredine res take člane, ki imajo vse potrebne predpogoje, da postanejo naši propagatorji in agitatorji.

Poziv je imel uspeh, kajti na tečaj je prišlo okrog 50 delegatov raznih M. O. in Poverjeništev iz oblasti, le nekaj M. O. in Poverjeništev ni storilo svoje dolžnosti in ni poslalo delegatov ter s tem pokazalo, da bo treba napraviti pri njih red in postaviti na vodstvo ljudi, ki se bodo zavedali, da razne funkcije v organizaciji niso določene za to, da jih poedinci le prevzamejo, ampak da jih tudi res vrše.

Tečaj je otvoril v nedeljo ob 10. uri brat oblastni predsednik Radivoj Rehar s pozdravom delegatov in kratkim nagovorom, v katerem je omenil, da je to prvi tečaj Orjuna ne samo v Mariborski oblasti, ampak sploh v celi državi ter poudaril velik pomen takih prireditev za nadaljni razvoj vsakega, posebno še našega pokreta. Za njim je otvoril vrsto predavanj brat dr. Pivko, ki je obrazložil zgodovino

jugoslovenske nacionalne ideje od prvih početkov do Orjuna. Lepo in spretno je označil tiste sile, ki so končno dozorele do današnje izkristalizirane oblike jugoslovenskega nacionalizma — do Orjuna.

Temu predavanju, ki je dalo podlago poznejšim, so sledila tri zaporedna predavanja brata predsednika Reharja, in sicer prvo o nastanku in razvoju Orjuna v organizatoričnem in ideološkem oziru, drugo o stališču Orjuna do nacionalnega, kulturnega, prosvetnega, verskega, socialnega, gospodarskega in upravnega vprašanja in tretje o delu Orjuna. V prvem je predavatelj orisal neposredne vzroke, ki so rodili v Splitu pred tremi leti prvo Orjuno in orisal kako je Orjuna od takrat potovala od kraja do kraja naše prostrane države in prišli sedaj celo preko oceana v daljno Ameriko. Vzporedno s tem je predložil tudi razvoj orjunaške ideologije. V drugem je v široki zasnovi komentiral v statutu navedeni temeljni program Orjuna in precizno označil njegove principijelne odnose do poednih vprašanj javnega življenja. Njegovo predavanje o tej temi je izzvenelo v sedem naslednjih točk, ki izražajo cilje Orjuna, ki so:

I. Ujedinjen, složen in močan jugoslovenski narod v jugoslovenski državi — Jugoslaviji.

II. Napreden narod z veliko edinstveno in samosvojo rasno kulturo.

III. Dobro vzgojen, prosvetljen, moralno trden in etično visoko stoječ poedinec v družbi enakih sonarodnjakov in sodržavljancev.

IV. Svoboden vernik v svobodni, toda nepolitični cerkvi.

V. Socialno urejeni, medsebojno solidarni in zadovoljni stanovi in razredi.

VI. Gospodarsko razvit, močan in neodvisen narod v gospodarsko urejeni in zdravi državi.

VII. Kraljevina z moderno, edinstveno ustavo, nestranskim sta-

novskim parlamentom in široko, toda edinstveno poslušajo samoupravo gospodarsko, prometno in terensko zaokroženih pokrajin.

V tretjem predavanju je orisal razdelitev dela v Orjuni od Direktorija in Glavnega odbora do Poverjeništa in naloge poedinih sekcij, med katerimi je poudaril posebno važnost treh: četniške, kulturno-prosvetne in gospodarske.

Za njim je nastopil oblastni čelnik brat dr. Irgolič, ki je obrazložil zakaj je Orjuna ustanovila četniške sekcije, kakšen je njihov pomen, namen in tehnični ustroj. Posebno lepo je utemeljil pomen in namen četniških sekcij, ki vrše velevažno nalogo ne samo v pokretu samem, nego tudi v razvoju naroda in države k ujedinenju in v obrambi tega edinstva.

Br. dr. Cazafula je v krasno zasnovanem predavanju predložil tisk in njegov pomen za širjenje kulture in prosvete ter političnih in drugih idej. Tiskovne sekcije so torej velevažne za naš pokret in se morajo brezpogojno osnovati povsod in pričeti z resnim in smotrnim delom.

Po njegovem predavanju, ki je končalo točno ob 13. je sledil premor do 15. ure. V tem času so šli udeleženci tečaja k obedu; večina se je udeležila skupnega obeda v restavraciji »Narodnega doma«. Ki je dala za Orjunaše popust, za kar ji bodi izrečena zahvala, kakor tudi onim hotelom, ki so dali popust pri prenočitvah. Ob tridesetih na 15. uri so se udeleženci skupaj s predavatelji slikali na dvorišču »Narodnega doma«. In žal, da je nekaj delegatov in predavateljev slikanje zamudilo. Ob 15. uri so se pričela zopet predavanja.

Prvi je predaval profesor dr. M. Kovačič o propagandnem delu med narodom. Strokovnjaško je podal glavne smernice, kako je treba pridobivati ljudi za naš pokret in kako je treba ustanovljati Poverjeništa, Mestne organizacije in sekcije. Sledilo je dvojje predavanje brata dr. Pivkote, in sicer prvo o nacionalizmu pri drugih narodih in drugo o Orjuni in Sokolu. V prvem je opisal najprej po sorodnosti skupin nacionalistično gibanje pri Turkih in Kitajcih, prešel na to na makedonstvušče, od teh na probujajoče se Madžarske, na nemške nacionaliste, na italijanske fašiste in končno na Hanao in Srnao ter konštital, da se dele vsi ti nacionalistični pokreti na tri osnovne skupine, od katerih pa vsebuje Orjuna v več ali manj spremenjeni obliki vsaj temeljno vse tri. V drugem predavanju je predložil paralelno delo Orjuna in Sokola ter ovrgel temeljito ponekod utrjeno napačno misel, da Orjuna ovira Sokola, oziroma Sokol Orjuna. Nujna nacionalna potreba je, da se osnuje Orjuna povsod tam, kjer je Sokol, ker enega specialnega dela, ki ga opravlja Orjuna, Sokol ne more vršiti, nasprotno pa bodo tam, kjer ni še Sokola, se pa ustanovi Orjuna, nastal sigurno kmalu tudi pogoji za ustanovitev Sokola.

Brat dr. Makso Šnuderl je ponučil posetnike o društvenem pravu, ki ga morajo poznati vsi, ki ustanovljajo in vodijo društva ali organizacije. V svojem drugem predavanju je pa predložil glavne smer-

nice kazenskega prava. Obe predavanja sta bili lepo osnovani in izvedeni ter sta nudili obilo poučnega gradiva. Predavanja prvega dne je zaključil brat dr. Miloš Vauhanik s predavanjem o ustavi in razlaganjem njenih glavnih določil. Naglašal je, da je v glavnem naša ustava zelo dobra in moderna, ima pa veliko nesrečo, da se ne izvaja in da parlament, ki bi moral izdelati okrog 25 iz nje izvirajočih zakonov, razpravlja raje o feshih muslimanskih železničarjev v Bosni, kakor pa o teh velevažnih in nujnih zakonih.

Zvečer se je vršil v restavracijskih prostorih »Narodnega doma« družabni večer, ki pa v sled mnogih drugih večjih prireditvev dneva ni mogel uspeti v večjem stilu, bil pa tudi ni tako zamišljen. Pohvalo zasluži tu Sokolski orkester, ki je pridno in neumorno sviral narodne komade. Za petje so skrbeli posebno delegati iz Medjimurja, ki so

prepevali svoje narodne in druge pesmi.

Za ponedeljek ob 10. uri napovedano predavanje ravnatelja Zadruga zveze Ivana Lesničarja iz Celja o zadrugaštvu, je moralo žal odpasti, ker je bil predavatelj v zadnjem momentu nujno zadržan in ni mogel priti. Sledilo je zato predavanje brata dr. J. Štefančiča iz Ljubljane o govorništvu in potem govorniški seminar. Brat dr. Štefančič je podal najprej teorijo govorništa, potem pa pozval vsakega posameznika, da je sam praktično nastopil. Nastopi so uspeli prav dobro in bo večina zamogla kmalu uspešno nastopati na naših sestankih in shodih. Tečaj je ob 13. uri zaključil brat Rehar s pozivom na udeležence, naj kot anostoli ponesejo našo misel med najširše sloje naroda, da bo čimprej dosežen naš veliki cilj: močna, urejena, srečna in edinstvena Jugoslavija Jugoslovenov.

Dopisi.

Praznovanje 1. decembra na Jesenicah. Jesenice so bile že dolgo ena tistih postojank, za koje smo morali že biti vroč boj. Sai so Nemci že razglašali, da so Jesenice nemški trg. Njihov vpliv je že tako globoko segal osobito med delavskimi vrstami, da se posledice potujčevanja čutijo še danes. Vendar pa se je obhajal letošnji Narodni praznik na Jesenicah nad vse častno. Cerkvenega obreda so se udeležili vsi predstavniki tujakšnjih oblasti in nacionalnih društev, kakor tudi šolska mladina. Grajati pa moramo vse tiste malomarne učiteljske moči z deške šole, osem po številu, ki niso čutile potrebo, da sprejmo šolsko decu k proslavi. Upravičeno mislimo, da je pač najmanj kar zahtevamo od njih, to, da nam vzgoje našo mladež v nacionalni samozavesti in ljubezni do države. Ob 11. uri se je vršila slavnostna zaobljuba v Sokolski telovadnici, ob 12. uri pa javni promenačni koncert Sokolske godbe pred kolodvorom. Zvečer ob 7. uri pa je priredila naša Orjuna v prostorih g. Humra družabni večer svojim članom in po njih vpeljanim gostom. Večer je bil nad vsako pričakovanje dobro obiskan. Zastopani so bili vsi stanovi, pogrešali pa smo z malimi izjemami naše narodno učiteljsko. Večer je otvoril br. Puhar, nato pa je br. Ravnik v daljšem govoru objasnili pomen 1. decembra za jugoslovenski narod. Za njim pa je br. Humer ml. poročal o pomenu in velikih ciljih Orjuna. Po končanem govoru se je razvila neprisiljena zabava. Vso prireditev je še povzdignilo lepo ubrano petje naših pevcev Orjunašev. Tako je letošnji 1. december dokazal, da je tudi na Jesenicah nacionalna ideja krepko in nevzdržna na pohodu in da tudi iz njih izginja stara navlaka in ostanki tujega hlapčevstva. Sicer pa se bomo odslej večkrat oglašili in poročali o »Jeseničanih«, ki so na papirju »Jugoslovenski državljani«, v mislih in željah pa v Teutoburških gozdovih.

Iz Zagorja. Dne 3. dec. t. l. je po kratki bolezni preminil v celjski bolnici 12 letni Miške Prosenec, sinček našega predsednika. Bil je miren in marljiv učenec. Posejal je tudi redno telovadbo Sokola v Zagorju. Prizadetim izreka Mestna Orjuna svoje sožalje.

Iz Zagorja. Ker se je neki »nebodigatreba« obdregnil ob narodne

Kupujmo in podpirajmo izvrstno
Kolinsko cikorijo
domači izdelek.

ZIMSKE SUKNJE

v vseh modernih oblikah iz
češkega in angleškega blaga,
priporoča po jako zmernih cenah

A. KUNC, LJUBLJANA

Gosposka ulica šte. 7.

Razmnoževalni papir (pljoči).
THE REX CO., Ljubljana.

„ITO“ zobna pasta beli krasno
zobe in daje jim blisc.

LISTEK.

ANICA:

Dan Ujedinjenja.

Dan naše sloge pred šestimi leti
Glej, ali res ne smemo živeti?
V srcih ni bratstva, ljubavi ni v duši,

narod sam sebi razdira in ruši
kar so mu zidali težki vekovi,
o čemer so sanjali mladi sinovi,
ko so umirali v maju življenja —
kar so nam oče in ded priborili,
kar smo po božjih pravicah dobili!
V narodu našem je kakor slepota,
da ne vidi edinega pota,
da ne čuje naše besede,
ki je kakor skupna svetinja
ene majke in njene ljubezni
kakor spomin je ene bolesi. —
V narodu našem ni luči, ni solnca,
da ne ljubi dedščine svoje
po oporoki v knjigah povesti
Narod sam sebi razdira in ruši,
ker ni ljubavi vsemočne v duši.
Dan ujedinjenja,
ki si nas strnil pred šestimi leti
slabe in male v narod mogočen,

ki si zatirane iskric v srcih
združil v plamene ljubezni,
ti, ki si naše razkosane sile
zbral, ujedini v silo življenjsko,
dan, ki si davne sanje utelisel,
ko si dalnil v našo svobodo
— v komaj rojeno dete trpljenja —
da je postalo sposobno življenja —
Dan, ki ljubay te je naša rodila
vrni jo v duše to sveto ljubezni
v njih jo obudi, ki nas morijo,
in mlade naše sile slabijo!
daj, da utihnejo žalostni boji,
da bomo složni, da bomo svoji.
Narodu slepe duše razsveti,
da bo vreden in zmožen živeti!

Deklamiral na proslavi Orjuna
Celje br. Bratomil Rebek.

Primorska mladina bratu Marko!

Pozdravljen v zlati zarji novega dne!
Tisoč mladih gri kljče krepke
pozdrav bratske ljubavi. Dolgo
Te ni bilo med nami Marko; čakali
smo Te in konečno smo Te dočakali.
A sodaj Marko, ko je za teboj
težki vzduh zatohlih ječ, sedaj poj-

deš zopet v našo sredo in zopet
bodeš Ti naš in mi vsi bomo zopet
Tvoji. Skupno gre naša pot
navzgor in ob strani Ti bode
svetilo mladostno solnce...

Glej Marko, ni solnca v Brdih,
ni sreče v domačiji... Pridi Marko,
čakajo Te zvesta srca ob Jadranu...
Žalostno je Primorje, tužna je
Istra. Zlato solnce Te čaka, po
vsem morju razlito, čaka Te, da ga
razliješ tje doli do Pulja, Reke in
Zadra! Čakajo Te, da pohitiš k njim,
oznanjevat novo solnce blagovesti
Ideje in Resnice, Čakamo Te ob
Zili, ob sinjem Jadranu, čakamo in
čujemo...

In prišel bo dan, naš orjunaški
dan! Zalesketala bode svetla zarja
od vzhoda do zapada. Nje svit bo
poljubil stoletne lipe na Gosposveti,
ožaril vrh ponosnega Nanosa... A
ko bodo zadonele fanfare svetlo
svobodno davorijo odrešenja in
zmage na našem Jadranu, takrat
se bode prelila žalost v pesem
zlatih žarkov bojne pesmi in srca
mladine bodo gorela z najsvetlejšim
žarom na oltarju svobodne
zemlje...

Kronika.

Epilog podnartarskega incidenta se je odigral v sredo 10. t. m. pred tukajšnjim sodiščem. Drž. pravništvo je namreč dvignilo obtožnico proti našima članoma Ivo Berščaku in Vladimirju Kapusu, da sta povzročila incident v Podnartu kakor tudi zamudo vlaka ter ovirala uradnike pri izvrševanju njih službe. Obtožnica je bila zgrajena seveda samo na domnevanjih, kakor navadno vse, ki so naperjene proti Orjunašem. Obtožnica je zgovorjal dr. Vladimir Knaflič. Po skoro dveurni razpravi je senat po zaslišanju vseh prič oprostil oba obtoženca. S tem je zopet dokumentiralo neodvisno sodišče, kako podli in linavski so bili vsi nešteti napadi v »Slovenec«, ki nam je naprtil tudi Podnartski incident, slikajoč ga, kot akt terorja in nasilja, ki ga je uganjala Orjuna nad našimi Gorenjci.

Obsojeni »Slovenčevci« urednik. Pobožnim »Slovenčevim« urednikom so za časa poslanske imunitete cvele najlepše rožice. Obrekovali in lagali so tako, kakor pač znajo samo blagoslovljeni jezuitje in vse to v varnem zavetju poslanske imunitete. V svojem elanu pa so pozabili, da jih čuva poslanska imuniteta samo v umazanih kolonah »Slovenca«, ne pa tudi v javnosti, kjer jih je mogoče prijeti za njih kačje jezike. Tako je pozabil tudi na to, slavni poznavalec Selenciolov g. Radešček, ki je »kritikoval kot dolgoletni srbski ministerialni uradnik, dvakrat odlikovan dobrovoljec in član rimske pisarne Jugoslovenskega odbora«, Orjuna na tako nekritičen način, da je prišel v konflikt z zakonom. Na seji ljubljanskega občinskega sveta je ta možak glasno zaklical: »Orjuna je od bank plačana banda!« Ko pa ga je Orjuna radi tega očitka tirala pred sodišče, je postal g. Radešček pohlevnejši in pričel zbirati material za dokaz resnice. Najsi je imel zato več, kakor dovolje časa, ni spravil niti najmanjše trohice dokaza resnice skupaj, s katerim bi mogel potrditi svojo obdolžitve. Prišel je v spoznanju, da navzlic vsemu svojemu zbranemu materialu ne uide pravični sodbi nepristranskega sodišča, vso stvar zavlačevati in se izgovarjati, da ga Oblastni odbor Orjune v Sloveniji ne more tožiti, ker je samo organ Direktorijuma. Vsi ti jezuitski triki pa le nišo pomagali g. Radeščaku, da bi se izbegnil pravični kazni, ker je senat sklenil, da se vzklicu ne ugodi in da je dokaz resnice nedopusten. S tem je bila obsodba v drugi instanci potrjena in tako bo moral g. Radešček za svoje preočitno sovraštvo proti Orjuni plačati kazen 300 Din in vse sodne stroške. Obravnava pa ima tudi v tem svoj pomen, da so imeli sedaj v teku enega meseca priliko vsi štirje glavni uredniki »Slovenca« doprinesiti dokaze resnice za svoje obrekovanje. Ker pa znajo vrli pobojnjaki samo lagati, je bil gospod Smoder brezuspešno zaslišan, kakor tudi g. Kremžar. Radi Orjune in ing. Kranjca, o kojem naj bi podal obremenilne dokaze je bil obsojen g. Terseglav na 200 Din in končno je dobil svoj delež tudi g. Radešček, ki pa menda še nima dovolj, kakor prica njegovo napovedovanje o neki protiorjunaški brošuri.

Strajk na ljubljanski univerzi je zopet zbudil in razdražil krepostne »Slovenčevce« urednike, da so izrgali nad našo akademsko Orjuno ves svoj blagoslovljeni žolč. Kakor vselej je bila tudi sedaj vsega kriva ta preklcana Orjuna, ki hodi vedno v navzkriž s političnimi računi SLS. Orjuna je bila seveda tudi vzrok kravalom in pretepom na Kongresnem trgu in po ljubljanskih ulicah, ki jih je izzvala menda po samem naročilu »gospoda Pribečeviča«. Tako »Slovenec«. Naše

principielno stališče napram poizkusu zanesiti štrajk po volji in na korist gospodov separatistov tudi na ljubljansko univerzo, smo podali že v prejšnji številki in ga tudi neokrnjenega ohranili do danes. Stali smo, kakor doslej še vedno in tudi v bodoče na stališču striktnega izpolnjevanja zakonov, ki veljajo in morajo veljati ravno tako za veliko hrvatsko, republikanske univerzitetne profesorje, kakor za jugoslovenske nacionaliste. S tem, da smo to dosegli, smo že tudi izpolnili svoj namen in izvršili svojo nalogo. Imeli smo trden namen pri vsej stvari ostati čisto mirni in prepustiti morebitno obrambo proti napadom separatistov ostalim akademskim društvom, ker smo se zavedali, da bo takoj, ko se porazgovorimo z »Blokem levih« na orjunaški način, zamera in nerazpoloženje na levo in desno. Vseled izzivanja blokašev pa smo bili prisiljeni poseči tudi aktivno v borbo, ker doktor bo Orjuna na ljubljanski kraljevi univerzi, toliko časa se ne bo na njej vzklikalo: »Republiki in Dol s Srbijo!« Ako pa je prišlo pri tem prekljanju do vzklikov, kakor »Živio Pribečevič«, ni prav nič čudnega, ker so bili pri demonstracijah udeleženi tudi člani ostalih naprednih dijaških organizacij, iz naših vrst pa ti klici nišo padali.

Višji stražnik Grošelj se je pri zadnjih dijaških demonstracijah obnašal tako nekorektno in nehumano, da je izzval splošno ogorčenje navzočega občinstva. Tolkel je naravnost s sadičnim veseljem s svojo gumijevko po naprednih akademskih, ki so branili jugoslovenski značaj ljubljanske univerze pred Radičevimi molojci in Koroščevimi evnuhi. Med drugimi žrtvami njegovega divjanja je bil tudi težje poškodovan oblastni tajnik Vladimir Galzinja. Informirali smo se o tem junaku z gumijevko in doznali, da ima mož še tudi posebnih zaslug iz leta 1908., ko ni z nič manjšo vohemenco razganjal demonstrirajoče Slovence. Sicer pa bi bilo zelo primerno, če bi se pogledalo nekoliko v policijske arhive, kjer bi se gotovo našla marsikaka epizoda g. Grošlja o njegovih aretacijah dijakov. O možu pa povemo še to, da je bil navzlic svojem klerikalnemu prepričanju pri nas na Oblastnem odboru, kjer je prosil službe za svojega nadebudnega sinka.

Pripominjamo pa obenem tudi, da so razmere na ljubljanski policiji take, da kriče po temeljiti remeduri. Zaenkrat o raznih zanimivostih še molčimo, toda zagotavljamo že danes, da zbiramo material, ki ga bomo o svojem času objavili.

Dvojna mera sodišča. G. dr. H. Tuma, ki so ga Italijani morda edinega po pravici izgnali, in ki misli, da ima za zahvalo, da ga je naša država gostoljubno sprejela pod svojo streho, pravico rušiti njene temelje s komunističnim hujskanjem, je v eni zadnjih številki »Slovenca« mlet otrebo o dvojni meri sodišča, o eni, ki jo uporablja napram njegovim komunistom in o drugi, ki jo uporablja napram Orjunašem. Da bo komunistični patron iz Gorice spoznal kako slabo je še povohal naše razmere, mi hočemo navesti karakterističen primer tiste dvojne mere, ki pa je čisto drugačna. Lansko leto je naš brat Slavko Reja v Mariboru oklofutal nekega urednika, ker ga je blatilo po svojem listu in se vsled imunitete odgovornega urednika-poslanca ni mogel braniti pred sodiščem. Dasi se v sodni praksi tak slučaj taksira če je klofuta močnejša kot lahka telesna poškodba, se je tu napravila težka. Toda tudi to bi še ne bilo najhujše, kri pa zaslanje človeku, ko izve, da je bil brat Reja radi ene same klofute z golo roko, pri kateri je nasprotniku »baje« razbil bobnič v ušesu, ob-

sojen na tri mesece ječe. **Torej radi ene same politične klofute!** Nekaj dni potem se je vršila v Ljubljani razprava proti nekemu fantu, ki je z gnojnim vilami pretepel lastnega očeta in mu polomil rebra. In za to težko telesno poškodbo je dobil dotičnik — tri tedne zapora. Prvi je bil nepredkaznovan, drugi pa znan pretepač. Tako »protežirajo« jugoslovenska sodišča Orjunaše! Na dan volitev novega občinskega sveta letos v Mariboru, je po zmagi narodnega bloka, v katerem so bile vse slovenske stranke, odšla deputacija Orjune k takratnemu županu, da izvesti jugoslovensko državno zastavo in jo, ker tega ni hotel storiti on, izvesila sama ter ga s tem rešila osvete razburjene mase občinstva vseh strank, ki se je zbrala pred magistratom. Državni pravdnik je to deputacijo obtožil po § 104. s. k. z. in po § 81 se bo te dni vršila razprava. Brat Reja ni bil pri županu, pa istotako obtožen in se bojimo, da se bo tudi tu izkazala »protekcija« sodišča napram Orjunašem tako, da bodo obsojeni patrijoti zato, ker so zahtevali izvešenje državne zastave na jugoslovenskem mariborskem magistratu. Izključena taka »protekcija« pri nas ni. Kaj pravite k tej dvojni meri Vi, gospod jurist. Ker Vas poznamo kot boritelja proti krivici, upamo da se boste sedaj zavzeli tudi za naše člane in nastopili v »Slovenec« proti dvojni meri pri sodišču. Pričakujemo Vašega možatega nastopa.

Prolet kulta. Prijatelji in rdeči apostoli okoli Kmečko-delavskega lista postajajo zadnje čase zopet agilni in živalni, odkar čutijo, da je pritisk vlade proti komunistom nekoliko popustil. Posebno pozornost pa posvečajo Orjuni, ki so ji posvetili skoro celo zadnjo številko. Zadovoljni smo s tem, ker to znači, da smo na dobrem potu in da naše delo v rudarskih revirjih ni brez uspeha. Žalibog pa so se v tem svojem novem nastopu proti »Orjuni« lotili sredstev, ki bi odgovarjala morali počestnih razbojnikov in propalih ljudi, ne pa izobraženih in poštenih učencev Marxa, kakoršnim smatramo prijatelje okoli dičnega lista. Namesto poštenega in moškega boja z argumenti in dokazi, se poslužujejo najordinarnjših psov iz dobe najogabnejših žurnalističnih manir Štefetove žurnalistike. Med drugimi takimi cvetkami je posebno dišča: »Orjuna« je gvinjski list. Ne čudili bi se, če bi te besede napisal kak pobožen »Slovenčevce«, kjer je rovtarska prmeljduškultura doma, toda, da kaj takega piše list stranke, ki sanja celo o nekem moralnem preporodu človeške družbe s svojim komunističnim programom, to pa je omembe vredno. Na ta način se lahko vaše kulturne organizacije à la Vesna še dolgo bojujejo proti posurovelosti v rudarskih revirjih in med proletariatom, ki ima popolni leksikon slovenskih počestnih psovčev glavne glasilu Neodvisne delavske stranke. Sicer pa le tako naprej in ni več daleč čas, ko bomo samo še govorili o komunistični žurnalistiki s takim pomilovalnim nasmehom, kakor govorimo danes o osebnih glasilih kakega »kanibalskega kralja«, kojega manire odgovarjajo onim naših krepostnih rdečih apostolov.

Da ne bo nesporazumljenja! »Jutra« ima v Mariboru poročevalca, ki pošilja temu listu vse novice, ki se tičejo našega pokreta ali poedinih naših voditeljev, prirojene z gotovo tendenco ali pa s sarkastično-histerično primesjo. Niti ena notica o Orjuni ni iz Maribora še prišla v »Jutra« brez potvarjanja resnice, še manj pa točna. Da ne bo pozneje nesporazumljenja, svetujemo uredništvu »Jutra«, da ponči svojega poročevalca o temeljnih principih objektivnega poročanja. Če si želi »Jutra« in demokratska stranka naše lojalnosti, potem zahtevamo tudi od »Jutra« in stranke

lojalnosti napram naši organizaciji in njenim voditeljem. Če si pa te lojalnosti ne želi, naj povesta, da se bomo vedeli ravnati!

Prijetne vesti za obolele na revmatizmu. Pred dvema leti je iznašel mlad ruski zdravnik in bakteriolog dr. Rahlejev zdravilo zoper vse vrste revmatizma, ki ga je nazval po njegovih sestavnih delih Radio-Balsamica. Uporabljalo se je to zdravilo pri bolnikih, obolelih za revmatizmom, protinom in revmatičnim ishiasom in dosegli so se neverjetni rezultati, tako da je Radio-Balsamica priznan od vseh medicinskih veličin Evrope kot edino in najsigurnejše sredstvo zoper vse vrste revmatizma. Zdravilo se rabi z mazanjem in deluje zelo hitro, ne škoduje srcu in ne ostavlja nič nikakih sledi ne na koži, ne v organizmu.

Naš svet trpi mnogo od revmatizma po veliki vojni in ima sedaj tudi najtežji revmatik priliko, da z uporabo dveh do treh steklenic tega zdravila hitro in lahko ozdravi. Za izdelavo in prodajo zdravila je bil odprt Laboratorij Radio-Balsamica, Beograd, Kosovska ulica 42.

PRODA SE
1krat običen
Orjunaški KROJ
proti takoljnemu plačilu
Din 600--.
Interesenti naj se zgledajo v upravi lista.

KARO-čevlji
Maribor, Koroška 19.

Naš pokret.

Občni zbor mestne organizacije v Kranju se vrši v soboto, dne 20. t. m. v dvorani »Narodne čitalnice« ob 8. uri zvečer z običajnim dnevnim redom.

Občni zbor Orjune Rakek. Naznanjamo, da se vrši III. redni občni zbor »Orjune« Rakek dne 21. decembra t. l. ob 20. uri v prostorih g. Domicelja. — Odbor.

Občni zbor na Bledu je bil to pot v nedeljo, 7. t. m. še dosti dobro obiskan. Imenom Oblastnega odbora je pozdravil zbrane člane-Blejsce delegat br. Verbič, ki jih je pozval k novemu delu in k novim uspehom, ki bodo v čast vrhju Blejem in ustanovitelju Orjune Bled — junaškemu Stanku. Vsled raznih lokalnih neprilik, ki tarejo to organizacijo zadnje čase, pa sta bila prisiljena delegata Oblastnega odbora brata Kobentar in Verbič imenovati začasno na Bledu komisarijat s komisarijem br. Cirilom Majcenom.

Mirna peč. Seme naše ideje je vzkliko tudi pri nas ter rodilo že tudi prvi sad — poverjenstvo. Na ustanovnem sestanku v nedeljo, ki je bil zelo dobro obiskan, so poročali o našem pokretu predsednik mestne Orjune Novo mesto brat Ogrin in delegat Oblastnega odbora, Mesto poverjenika je prevzel br. Rupena Ivan, ki nam s svojim ugledom dovolj jamči za razvoj naše organizacije.

Akademski klub »Orjuna« Na zadnji odborovi seji je bila osnovana kulturna sekcija z namenom, da s pomočjo predavanj in sodelovanjem v listih, širi orjunaško ideologijo. Pozivam tem potom vse brate akademike, ki bi hoteli sodelovati pri omenjeni sekciji, da se prijavijo pri br. Pero Šegoti, stud. fil. kot načelniku kulturne sekcije ob torkih, sredah in četrtkih od 5.—1/6. pred predavalnico štev. 77 na univerzi.

Tem potom obveščam tudi vse naše organizacije o ustanovitvi te sekcije v akad. Orjuni, ki jim bo po svoji moči ob vsaki priliki na razpolago. — Tajnik.

Akademski klub Orjuna Beograd. Kakor v Ljubljani in Zagrebu, tako

so tudi v Beogradu osnovali napad na jugoslovenski »Akademski klub Orjuna«. Ustanovna skupščina kluba se je vršila v petek, dne 18. novembra v prostorih beogradskega Oblastnega odbora.

Ustanovnega občnega zbora se je udeležila velika množica akademikov in akademičark, ki so napolnili vse obširne prostore. Zbor je otvoril brat Baković, ki je v svojem govoru naglasil potrebo ustanovitve akademske Orjune na beogradski univerzi. Za njim je govoril brat Kankelj, ki je naglaševal nujno potrebo energične akcije v jugoslovenskem pravcu med akademsko omladino in v strogo nestranskar-skem duhu. Govorila sta še tudi brata Opiljač in Savić o materialnem in moralnem stanju beogradske dijaške omladine.

Nato so sledile volitve, pri katerih je bil izvoljen predsednikom brat Josip Kankelj, cand. ing. in ostali odbor, ki nam jamči, da bo »Akademski klub Orjuna Beograd« ver-na posestrima ljubljanske in zagrebške.

Koliko zanimanja in navdušenja je vzbudila ustanovitev te naše nove trdnjave med jugoslovensko nacionalistično omladino, najlepše pričča to, da se je že do sedaj vpisalo v novi klub preko 200 članov. Lotil pa se je že tudi takoj dela in prevzel vse prosvetno delo v beogradski oblasti.

Novo osnovani Akademski Orjuni žele slovenske Orjune najlepših uspehov in zmag med bratskimi Sumadinci.

Svarilo.
Opozarjamo vse p. n. trgovce, da g. Leopold Majntinger stanujoč Zg. Šiška 89 ni bil nikoli pooblaščen uabirati oglasov za Orjuno.
Uprava.

Službene objave.

SKUPŠČINA.
Skupščina se vrši v restavraciji »Zvezda«, ne pa v Mestnem domu, kakor je bilo javljeno v okrožnici na organizacijo. Začetek skupščine v nedeljo 14. dec. ob 9. uri zjutraj. Oblastni odbor.

POZIV.
Načelstvo O. O. Tiskovne sekcije za mariborsko oblast poziva mesne odbore Orjuna:
Marenberg,
Sv. Lovrenc na Pohorju,
Braslovce,
Ptul-Breg,
Ormož,
Polensak,
Ljutomer,
Gor. Lendava,
Mala Subotica,
Podbrežje,
naj takoj odgovore na spis št. 29/24.
Načelnik.

Političen pregled.

V Jugoslaviji je volilni boj v polnem razmahu. Značilno je, da so skoro vse stranke, ki se nahajajo v opoziciji proti sedanji vladi v težkih notranjih krizah. Najbolj zanimiv je razkol v komunistični stranki; iz odbora so izstopili najbolj agilni člani, med njimi celo Sima Marković, ki je dolgo časa živel v Rusiji. H. R. S. S., ki je pristopila k seljački internacionali, noče o oficijelni komunistični stranki ničesar slišati in ji Radčič v svojem glasilu grozi, ravno tako kot ostalim strankam Radi Radčičevega nastopa je v bloku nastalo silno vznemirjenje, ker so se šanse na uspeh zelo zmanjšale. Medtem ko se v opozicijskem bloku opaža razsulo, je pa »nacionalni blok« kompakten in je že v več krajih postavil skupne kandidatne liste. SLS bo imela prihodnji teden sestanek zaupnikov, na katerem se bodo določili kandidati. Kot izgleda, bo nekaj dosedanjih poslancev propadlo s svojo

TRGOVSKA BANKA D. D. LJUBLJANA
DUNAJSKA CESTA ŠTEV. 4
V LASTNI STAVBI
Brzjaviti: TRGOVSKA Kapital in rezerve Din 19.000.000.—
Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.
Telefoni: 139, 146, 458
EKSPOZITURE: Logatec, Prevalje

kandidaturo. S. K. S. se je tudi razcepila. Organizacija te stranke v mariborski oblasti se noče pokoriti diktaturi g. Puclja in je izbrala lastne kandidate. S. K. S. nastopi baje tudi v Srbiji v zvezi z zemljoradniško stranko. Kandidirala bosta dva Slovenca. Je to razveseljiv pojav, ker se bodo vezi med plesemi našega naroda s tem le utrijevale. — Po burnih dogodkih na naših univerzah, posebno v Beogradu, kjer je celo tekla kri, je nastal vendarle zopet red. Predavanja se povsod redno nadaljujejo, le zagrebška univerza ostane do konca božičnic počitnic zaprta. Dogodke, ki so se odigravali, moramo najstrože obsojati, ker niso to bila dejanja dijakov, temveč so povsod sedelovali agitatorji raznih anacionalnih strank, ki so dijaštvo hujskali in ga izrabljali v svoje špekulativne namene. — Zunanji minister dr. Ninčič je odšel v Rim, da se udeleži sestanka sveta Društva narodov. Pri tem bo imel razne konference z diplomati. Z Mussolinijem, posebno glede razmejitev v Sloveniji, z Anstee Chamberlainom in Herriotom. Razmejitev je stopila v zelo akutni štadij, ker nočejo Italijani popustiti niti za las in se točno držijo Rapalske pogodbe, s čimer so pa težko prizadeali interesi naših obmejnih kmetovalcev, posebno šč dvolastnikov. V Benetkah se je dr. Ninčič sestal s člani naše razmejivne komisije in je po zadnjih vesteh upati, da se bo sporazum končno dosegel. — Medzno gibanje stavcev se nadaljuje. Za beograjskimi so pričeli osiješki. Vendar je upati, da do stavke ne bo prišlo. — Ministrski svet je določil kredite za izplačilo draginjskih doklad upokojencem. Čas je že, da se tem trpinom vsaj nekaj pomaga. Proti našim bratom v Italiji so izvršili njihovi tlačitelji novo kulturno nasilje. Prepovedali so vse predstave v jugoslovenskih narečjih. Pa jih je končno pamet vendar srečala, ker so par dni pozneje prepoved preklicali. Ostane pa še vedno madež na »2.000 letni italijanski kulturi«, da je taka prepoved sploh izšla. — Za generalom Italo Balbo je prišel na vrsto general in senator de Bono, bivši poveljnik javne varnosti. List »La voce repubblicana« je iznesel vest, da je de Bono sokrivec in inspirator skoro vseh umorov, ki so se dogodili v Italiji in obenem zahteval takojšnjo preiskavo. Zadeva je bila predana senatu, ki bo najbrže ugodil zahtevi in bo prišel tako de Bono pred sodišče, kjer bodo prišle marsikatero zanimive stvari na dan. — Seje senata se nadaljujejo. Razpravlja se o proračunu za vojno in mornarico. Za mornarico so določene velike vsote. Proti komu je to oboroževanje na morju naperjeno, je razvidno iz govorov raznih govornikov, ki so tožili o izgubljenih postojankah, Šibeniku, Splitu, Kotoru in Valonij Rimski volkulja ima sicer velik apetit, tak grizljaj bi jo pa morebiti vseeno tiščal v želodcu. Naša soseda Avstrija kar ne more priti iz stavk. Za stavko železničarjev ji že zopet grozi stavka učiteljstva in poštinih uslužbencev. Torej niso razmere v Avstriji tako rožnate, kot to trde razni naši separatisti, ki jo nam postavljajo za zgled. — Dr. Beneš se je na potu v

Rim ustavil na Dunaju. O odnošajih med Češkoslovaško in Avstrijo se je izrazil zelo povoljno. Izboljšali so se posebno sedaj, ko je trgovinska pogodba sprejeta. — Državni zbor je ponovno izvolil za predsednika republike dr. Mihaela Hainischa. Izvoljen je bil s 111 glasovi. Socialisti so oddali prazne glasovnice, čeravno so prej izjavljali, da bodo glasovali za dr. Seitza.

Na Estonskem se je komunistični puč popolnoma ponesrečil. Razen v Redalu niso komunisti nikjer poskušali svoje sreče. Estonski listi obdolžujejo sovjetsko vlado, da ima svoje prste vmes, ker sta na dan puča baje križarili dve ruski vojni ladji ob estonski obali in so se videla iz oken sovjetskega poslanstva svetlobna znamenja. Veliko število ujetih komunistov je bilo obsojenih na smrt. Sedaj vlada popoln red.

Na Španskem je položaj vedno bolj zamotan. Smrtne obsodbe so ljudstvo še bolj razburile in pride lahko vsak dan do poloma. Vesti o odstopu kralja Alfonza so se izkazale kot neresnične, verjetno pa je, da bo moral abdicirati, če pride do prevrata, ker je s tem, da je podpiral teroristični režim Prima de Rivero izgubil vse simpatije naroda. V Maroku sledi udarec za udarec. Izgube so ogromne in se umikanje nadaljuje »po načrtu«. Najbrže bodo izpraznjeni del Maroka zasedli Francozi.

Predsednik Zedinjenih držav Calvin Coolidge je izdal težko pričakovano spomenico. V tej spomenici zahteva povračilo vseh vojnih dolgov in tudi delež na reparacijah Nemčije. Angleško časopisje je pričelo z ostro kampanjo radi vesti, da bo dobila Francija ugodnejše plačilne pogoje kot Anglija. Od uradne strani se te vesti demantirajo, so pa vendar mogoče, ker je Francija dosti več trpela v vojni kot Anglija. — V New-Yorku se je razbil pri prenosu kip »Kosovska devojka« delo našega slavnega kiparja Meštrovića. Kip je bil last našega poslanstva, ki ga je posodil muzeju. Škoda bo moral poravnati muzej, ker ni bil kip zavarovan.

Volitve v Nemčiji niso prinesle nikake odločitve. Socialni demokrati so sicer postali najmočnejša stranka, ker so poskočili od 100 na 131 mandatov in dobe tako predsednika zbornice, vendar pa vsled kolebanja katoliškega centra in Stresemannove nemške ljudske stranke ni gotovo, je-li pridejo v novo vladno kombinacijo. Dr. Marx poda najbrže ostavko in bo Ebert poveril sestavo vlade najbrže dr. Stresemannu, ker je nemška ljudska stranka povzročila razpust parlamenta in volitve.

Svet Zveze društva Narodov se je sestal k seji v Rimu. Obravnavalo se je vprašanje razorožitvenih kontrolnih komisij. V komisijo za Bolgarsko je bila izvoljena tudi naša država.

V Albaniji so se kmetje uprli, ker ni Fan Nolijeva vlada izvedla obljubljenih agrarne reforme. Vlada je baje zbežala iz Tirane.

V Egiptu vlada mir. Razširile so se pa govorice, da je odšlo nekaj egiptovskih teroristov v London, kjer nameravajo baje izvršiti atentate na vodilne politične osebe. Radi tega je cel policijski aparat alarmiran in so vsi sedeži ministrstev strogo zastraženi.

»Da, sem rekel, ali to sem mu rekel, še predno je prišla Orjuna, naj se zasliši pričo.«

»No dobro, bomo že videli pozneje, priča pravi malo drugače.«

»Dobro.«

Vladislav Klinc, 22 let, tehnik, Ljubljana, Novi Vodmat: »Sem komunist odkar sem iz srednje šole, to je od leta 1919. Bil sem tudi član »Vstajenja« do razpusta. Bil sem najprej pri NDSJ, sedaj pa tudi pri zvezi od ustanovitve sem. Kot idealist sem pripadnik stranke, ki ima mojim idejam najboljši soroden program. Kot dijak sem predsednik akademskega društva »Vstajenje«, funkcije nimam nobene. Nisem bil v nobenem stalnem stiku s NDSJ. Vem pa, da obstoja pokrajinski odbor v Ljubljani. Dne 1. 6. 1924 sem bil na shodu v Trbovljah. Dne 31. 5. sem imel izpit in ga tudi položil. Dne 2. 6. sem imel položiti drugi izpit. To se lahko vidi iz registra na univerzi. Kako je prišlo do tega, da sem moral govoriti na shodu je razvidno iz sledečega: Izvrševalni odbor me je naprosil v zadnjem trenutku, da bi govoril v Trbovljah, ker je bil Sedej, ki je bil prvotno določen za govornika, v zaporu. Shod je bil določen za 2. 6. 1924, kakor ste čuli popreje. K meni je prišel sodrug Štukelj kot član izvrševalnega odbora in me je naprosil, naj govorim na shodu, sicer ostanejo brez govornika. Dolgo časa sem z njim konferiral, ker nisem bil vsled študij orientiran o politični situaciji. Ob 8. uri sem prišel v Trbovlje. Vprašal sem nekega člana, ki je šel v leskarno, a je doma iz Zagorja, ki je bil že zaprt, kje je gostilna Povše. Tam nekje se je imel vršiti shod. V čajarni ali kavarni Povše sem pil najprej čaj in potem pisal referat. Nato sem šel v Rudarski dom, kjer sem se najprej informiral o krajevnih razmerah. Komisar dr. Farčnik me je opozoril, da ima danes v Trbovljah Orjuna razvijte svojega prapora, naj pazim, kaj bom govoril, da ne bom hujskal ljudi, da ne bo nemirov. Odgovoril sem mu, da je dnevni red: Občinske volitve. Pripominim, slavni senat, da tozadevni govor lahko predložim. Meni se je tudi reklo, da je shod važen in da ne smejo ostati brez govornika.«

»Če je shod bil tako važen, zakaj si niso prej preskrbeli govornika?« »Sem že omenil, da so prišli k meni v zadnjem trenutku. Tudi ne vem kako, da so šele zadnji trenutek iskali predsednika shoda. Med govorom sem prejel od Franc Klopčiča listek: »Govori še pol ure.« Listek sem prečital in ga nisem razumel ter ga vtaknil v žep. Stvar sem smatral za jako

naivno ter nisem dalje nanjo mislil. Nisem imel nobenega pojma kaj naj to pomeni.« »Zakaj niste vprašali, kaj to pomeni?« »Ker nisem poznal razmer, se mi je zdelo otročje ter nisem glede lističa z nikomur govoril.«

»Kdaj je začel govoriti Erjavec?« »Tako potem, morda čez pet minut. Ob ca. 9. uri in 5 minut sem pričel govoriti in končal prično ob 9 in 30 minut. Nato je govoril Erjavec morda kakih 5—10 minut (pri tem se sklicuje na ing. Pibernika). Po shodu sem šel na kolodvor. Počakal sem gospodično Čec, na kar sva šla skupaj po cesti proti kolodvoru v Trbovlje. Z opoldanskim vlakom sem se odpeljal. Gdč. Čecovo poznam že od leta 1920 dalje. Seznanil sem se z njo na nekem strankinem sestanku. Bil pa sem z njo samo v privatnih stikih. Povorko sem srečal pri mostičku, tam so neki hlevi in je blizu Povšete. Vpitja se ni slišalo, pač pa strele, ker sem šel na prej proti kolodvoru.« »Dobro.«

Franc Klopčič, 21 let star, visokošolec v Ljubljani, doma iz Zagorja: »Sem komunist in odbornik NDSJ in ZDMJ. Nisem kot drugi odborniki temveč le predavatelj. Član Vesne nisem. Nisem še hodil predavat, ker se je zveza šele ustanovila, ter se nisem mogel toliko udeleževati kot sem sam to želel.«

»Ali ste bili dne 25. 5. 1924 v Trbovljah?« »Da.«

»Kdo je sklical shod?« »Ne vem. Tam sem tudi govoril.«

»Ali ste vedeli, da bo imela Orjuna 1. 6. svojo proslavo?« »Da, vedel sem.«

»1. 6. ste bili v Trbovljah, kdaj ste prišli tja?« »Prejšnji dan sem šel v Zagorje na privatni obisk.« »Zakaj ste prišli v Trbovlje?« »Nisem imel pravega vzroka. Bal

sem se, da Klinc ne pride, ker on večkrat obljubi, a ne pride. Pripravljen sem bil, da bom govoril.«

»Zakaj ste poslali Klincu listič?« »Da bi zadržal delavstvo na shodu, da ne vidi delavstvo Orjuna in njegove povorke. Za pol ure sem rekel zato, ker sem računal, da pride povorka v tem roku preko prelaza. Govoril zaradi tega nisem, ker nisem imel snovi.«

»Kako, da ste prej rekli, da ste bili namenjeni govoriti?« »Lahko mi poide snov.«

»Zakaj niste rekli delavstvu, naj ostane tam, dokler ne odide Orjuna, katere ne sme videti po vašem mnenju?« »Ker bi bil uspeh ravno nasproten in bi se cilj izgrščil.«

(Dalje prihodnjič.)

Vsak stori svojo dolžnost!

Čeni, naročnike

prosimo, da obratno poravnajo zastalo naročnino, da nam s tem prihranijo stroške na opominih, zamudno časa i. dr.

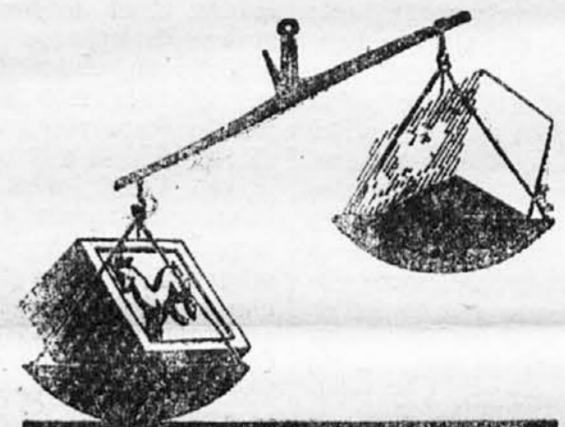
Uprava.

Din 1.— na vsak korak

prihranite, zato ne tožite, da vam je predalec in kupujte vse oblačilne predmete in potrebšline pri

Drago Schwab, Ljubljana.

OB LEKE
NA
OB ROKE
MESTNI TRG 5
OB ERNATOVIC



**MILO, GAZELA, ODTEHTA
PO SVOJI IZBORNI KAKOVOSTI**

vse manjvredne, cenejše izdelke.
Dobite ga v vsaki trgovini!

SVOJI K SVOJIM!

Znižane cene za otroške vozičke. Novi modeli. Poslužujte se izdelkov domače tovarne, otroških vozičkov in dvokoles TRIBUNA F. B. L. Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

Istočas se dobijo po znižani ceni nova dvokolesa, mali pomožni motorčki, šivalni stroji in pnevmatika ter se sprejemajo v polno popravo za emajliranje in poniklanje dvokolesa, otroški vozički, šivalni in razni drugi stroji. Prodaja se tudi na obroke. Ceniki franko.

MERAKL
barve, mastila, lake,
kit, klej, emalle, čopiče in zaiamčeno
čisti firnež
najboljše vrste nudi tovarna
Medic-Zankl
d. i. o. z.
Maribor Ljubljana Novisad
pedilnišča. centrala. skladišče.
Tovarne:
LJUBLJANA-MEDVODE

JOHAN
se dobi
v vseh specerijskih prodajalnah

Inserirajte v ORJUNI!

Učiteljska tiskarna v Ljubljani
je najmodernejša urejena in izvršuje vsa tiskarska dela od najpreprostejšega do najmodernejšega.
Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige. — Ilustrirane knjige v eno-ali večbarvnem tisku. — Brošure in knjige v malih in tudi največjih nakladah. — Časopise, revije in mladinske liste.
Okusna oprema ilustriranih katalogov, cenikov in reklamnih listov.
Lastna tvornica šolskih zvezkov.
Šolski zvezki za osnovne šole in srednje šole. Risanke, dnevniki in beležnice.

PROCES
proti povzročiteljem Trboveljskih dogodkov pred celjskim okrožnim sodiščem v Celju dne 25. do 27. novembra 1924.

(Dalje.)

Ivan Stojin, 24 let star, rudar, Trbovlje, član pri društvih kot drugi:

»1. 6. 1924. ste bili v Trbovljah?« »Da.«

»Bili ste na shodu?« »Da. Zakaj ne bi bil, saj je shod prost.«

»Pri prvotnem zaslišanju ste rekli, da se za shod niste zanimali?« »Seveda se nisem zanimal. Šel sem na shod za kratek čas.«

»Koliko časa ste bili na shodu?« »Kakih 10 minut.«

»Kdo je govoril?« »Ne poznam nobenega. Sem šel kmalu s shoda, gledat proti kolodvoru Orjuno in poslušat godbo.«

»Kje ste srečali Orjuno?« »Prišel sem do Müllerja, kjer sem došel Orjuno. Šel sem za njo do leskarne. Tu je Orjuna obstala. Miša s Maksom Plevnikom sva tudi obstala. Nastal je krik.«

»Ali ste kaj videli?« »Ne.«

»Ali ste kaj slišali?« »Strele in krik sem mogoče čul, pa se nisem zanimal.«

»Kaj ste imeli z bombami 24. 5. 1924?« »Takrat sem našel dinamit s tovarišem Franc Pircom.«

»Dobro.« Razprava se ob 13. uri popoldne prekine in nadaljuje ob ob pol 16. uri popoldne.

Ivan Berčič, 19 let star, Trbovlje, pristaš klerikalne Jugoslovanske strokovne zveze, rudarski odsek:

»Ali ste bili 1. 6. v Trbovljah?« »Da, toda samo do Forteja. Tam sem srečal povorko Orjune ter šel za njo do mostička.«

»Ali se niste proti Avgustu Plevniku izjavili, da ste rekli Zoniti: »Sedaj sem pa svoje naredil in grem domov, če bi vsakdo toliko naredil, bi vsa Orjuna poerkala?«

Darujte za
Štairahov fondi!

ORJUNAŠI!
Podpisujte deleže
»Ekonomske Orjune«!